

Participatielogboek Omgevingsvisie 's-Hertogenbosch

september 2024

In dit participatielogboek staat een overzicht van de gevoerde participatie vanuit het traject van de Omgevingsvisie van 's-Hertogenbosch. Bij elk participatiemoment staat aangegeven wanneer dit heeft plaatsgevonden, voor welke doelgroep, de vorm en het participatiedoel. Ook is een overzicht opgenomen van de uitgenodigde partners (strategische, keten-, en gebiedspartners). Van de meeste activiteiten zijn verslagen gemaakt of heeft documentatie op een andere wijze plaatsgevonden (zoals via beelden). Wanneer u geïnteresseerd bent in een specifiek resultaat, kunt u dat bij de gemeente opvragen.

Wanneer	Doelgroep	Vorm	Participatiedoel
2020	Iedereen	Vragenlijst	Input ophalen bij alle inwoners voor de Omgevingsvisie.
2019-2022	Strategische en ketenpartners	Gesprekken	Met de strategische en ketenpartners is in een reeks gesprekken over de thema's uit het koersdocument gesproken. <u>Bijlage 1</u> van de Raadsinformatiebrief Omgevingsvisie: Stand van zaken, 7 december 2021, 11757255 bevat de lijst met partijen die destijds aan de gesprekken hebben deelgenomen.
28 november 2019	Jongerenambassadeurs Den Bosch (JADB)	Bijeenkomst	In een sessie met de Jongerenambassadeurs is input opgehaald over de thema's uit het Koersdocument: Wonen en Leven, Gezondheid en Veiligheid, Economie, Verkeer en Mobiliteit, Energie en Klimaatadaptatie.
12 december 2019	Bewonersraden	Bijeenkomst	In een bewonersradenoverleg is input opgehaald over de thema's uit het Koersdocument: Wonen en Leven, Gezondheid en Veiligheid, Economie, Verkeer en Mobiliteit, Energie en Klimaatadaptatie.
2021	Iedereen	Enquête	In 2021 is een digitale enquête verstuurd naar alle inwoners met een korte vragenlijst over de buurt waarin zij wonen. Daarvan zijn 10.000 reacties binnengekomen. Alle resultaten van de ingevulde vragenlijsten zijn verwerkt in een rapport en in een infographic per buurt.

Wanneer	Doelgroep	Vorm	Participatiedoel
12 oktober tot 1 december 2022	Strategische en ketenpartners	Schriftelijke reactie	Middels een brief zijn partners uitgenodigd een schriftelijke reactie op het concept-Koersdocument te geven. De reacties zijn beantwoord in een reactienota (juli 2023)
	Gebiedsgerichte partners		
19 januari 2023	Strategische en ketenpartners	Bijeenkomst	De partners zijn uitgenodigd voor een bijeenkomst over het concept-Koersdocument op 19 januari 2023.
	Gebiedsgerichte partners		
16 december tot 26 januari 2023	Iedereen	Participatieplatform	Tot 26 januari 2023 kon iedereen op het online participatieplatform per onderwerp uit het concept-Koersdocument aangeven hoe belangrijk deze voor hen is en ook een reactie daarop achterlaten. Er zijn 1.400 waarderingen gegeven en 90 reacties.
7 maart 2023	Amboschadeurs	Bijeenkomst	Inwoners konden zich opgeven als Amboschadeur om mee te denken en te praten over de Omgevingsvisie. Tijdens deze bijeenkomst is de Omgevingsvisie toegelicht en hebben we gezamenlijk besproken hoe we de Amboschadeurs in het verdere traject zullen betrekken. Er is besloten om in een reeks van 3 bijeenkomsten verder te praten over de 5 Bossche krachten uit het concept-Koersdocument.
15 mei 2023	Gebiedsgerichte partners Vinkel	Bijeenkomst	De gebiedsgerichte partners van Vinkel waren niet aanwezig bij de bijeenkomst op 19 januari (wel uitgenodigd). Op verzoek hebben we alsnog een bijeenkomst gehouden. Drie vragen stonden centraal: <ul style="list-style-type: none"> - Wat maakt Vinkel en het omliggende buitengebied bijzonder? Hoe typeert u dit gebied? - Wat wilt u koesteren en beschermen? - Wat wilt u ontwikkelen en stimuleren?

Wanneer	Doelgroep	Vorm	Participatiedoel
16 mei 2023	Amboschadeurs	Bijeenkomst	Input ophalen over de Bossche krachten 'Leefbaarste gemeente van Europa' en 'Samen: wij vieren het leven'.
19 juni 2023	Amboschadeurs	Bijeenkomst	Input ophalen over de Bossche krachten 'Cultuurstad van het zuiden' en 'Datastad'.
29 juni 2023	Jongerenambassadeurs Den Bosch (JADB)	Bijeenkomst	Input ophalen over de toekomst van de gemeente en de 5 Bossche krachten.
10 juli 2023	Amboschadeurs	Bijeenkomst	Input ophalen over de Bossche kracht 'Meest gastvrije gemeente van Nederland' en de verstedelijkingsopgave.
3 oktober 2023	Strategische en ketenpartners	Week van de omgevingsvisie - participatiemiddag	Op 3 oktober 2023 gingen we in gesprek met de partners over de Bossche gebiedsvisies. De opgaven en ambities voor de toekomst van de 4 gebieden stonden centraal. We blikten terug wat er eerder in het traject is opgehaald. En we hebben een aantal conceptkaarten laten zien met daarop een visie op de toekomst (ontwikkelrichtingen) voor het gebied.
4 t/m 11 oktober 2023	Gebiedsgerichte partners	Week van de omgevingsvisie - inloopavonden	Iedereen kon meedenken over de toekomst van de gemeente 's-Hertogenbosch! Van 4 tot en met 11 oktober heeft de Week van de Omgevingsvisie plaatsgevonden. We organiseerden meerdere inloopavonden waar iedereen van jong tot oud welkom was. Tijdens de inloopavonden stonden de opgaven en ambities voor de toekomst van elk gebied centraal. We blikten terug wat er eerder in het traject was opgehaald. En we hebben een aantal conceptkaarten laten zien met daarop een toekomstvisie voor het gebied. Hierover gingen we in gesprek. Wat valt je op? Mis je iets? Wat vind je goed? Er zijn twee (identieke) inloopavonden per gebiedsvisie georganiseerd.
	Breed publiek; grotendeels inwoners		

Wanneer	Doelgroep	Vorm	Participatiedoel
4 t/m 25 oktober 2023	Iedereen	Participatieplatform	Naast de inloopavonden haalden we via het participatieplatform input op over de conceptkaarten met een visie voor de toekomst van de gebieden.
18 november 2023	Buurtgroep De Buitenpepers	Bijeenkomst: Buurttop De Buitenpepers	De Buitenpepers heeft de gemeente uitgenodigd voor hun Buurttop over de toekomst van hun buurt. Tijdens de bijeenkomst heeft de gemeente gepresenteerd over de gebiedsvisie wijken binnen de ring.
23 november 2023	VNO-NCW	Gesprek	Aan de VNO-NCW zijn de gebiedsvisies van de omgevingsvisie gepresenteerd.
5 december 2023	Vertegenwoordiging van de dorpsraad, sportverenigingen en school Nuland	Gesprek	Als vervolg op de Week van de Omgevingsvisie is een gesprek met betrokkenen uit Nuland gevoerd. Vanuit Nuland werd niet herkend hoe de reacties uit de eerste ronde zijn verwerkt. Nuland ziet graag concreet opgenomen in de gebiedsvisie dat er woningbouw komt op de locatie van de sportvelden en dat het sportpark wordt verplaatst.
12 december 2023	Woningcorporaties	Bijeenkomst	Als vervolg op de Week van de Omgevingsvisie hebben de gemeente en de woningcorporaties Zayaz, BrabantWonen, Wonen bij JOOST en Mooiland doorgepraat over vraagstukken op het gebied van wonen.
18 december 2023	Wandelnet	Gesprek	Op verzoek vanuit Wandelnet is een verkennend gesprek gevoerd met het doel van elkaar te horen welke wensen en ideeën voor de wandelende recreant in stad en omgeving er zijn, en welke ontwikkelingen er op dit moment zijn aan beide kanten en welke er aan komen in de nabije toekomst.

Wanneer	Doelgroep	Vorm	Participatiedoel
25 januari 2024	Vertegenwoordiging van de dorpsraad en sportverenigingen Nuland	Gesprek	In navolging van het gesprek in december heeft een vervolgesprek plaatsgevonden. Vanuit Nuland is aangegeven welke punten zij van belang vinden om de leefbaarheid in Nuland op niveau te houden en welke ontwikkelruimte zij voor woningbouw zien.
29 februari 2024	Vertegenwoordiging van de dorpsraad en voetbalvereniging Vinkel	Gesprek	Met de input uit het participatietraject is de concept-gebiedsvisie voor perceel 4 buitengebied en dorpen opgesteld. De uitsnede voor Vinkel is voorafgaand aan het gesprek gedeeld. Ook in de visie Vinkel die door dorpsraad is opgesteld aangeleverd.
5 maart 2024	Bedrijventerreinen	Bijeenkomst	Tijdens verschillende gesprekken kwam naar voren dat het ondernemersperspectief en de visie op werklocaties nog te weinig terug te zien was in het concept van de omgevingsvisie d.d. oktober 2023. De gemeente onderkende dat een stukje visie op de economie en de ruimtelijke uitwerking hiervan nog te summier was opgenomen. Daarom is de gemeente in gesprek gegaan met belanghebbenden van de bedrijventerreinen om de verdieping op belangrijke ruimtelijke economische vraagstukken aan te gaan.
19 maart 2024	Provincie Noord-Brabant	Bijeenkomst	Vakadviseurs van de gemeente en provincie hebben doorgepraat over vraagstukken op het gebied van wonen, werken, mobiliteit, klimaatadaptatie en kwaliteit buitengebied.

Wanneer	Doelgroep	Vorm	Participatiedoel
19 maart 2024	Gebiedsgerichte partners gebied 1,2 en 3	Bijeenkomst	De gebiedsgerichte partners zijn uitgenodigd voor een bijeenkomst. Ze kregen hierbij een presentatie van de concept-eindversie van de gebiedsvisies 1,2,3 en terugkoppeling van verwerkte eerdere participatie, vervolgens kon men hierover in gesprek.
20 maart 2024	Vertegenwoordiging van de dorpsraad en sportverenigingen Nuland	Gesprek	Met de input uit het participatietraject is de concept-gebiedsvisie voor perceel 4 buitengebied en dorpen opgesteld. De uitsnede voor Nuland is voorafgaand aan het gesprek gedeeld.
26 maart 2024	Woningcorporaties	Bijeenkomst	Vervolgoverleg van de bijeenkomst op 12 december 2023. Tijdens deze bijeenkomst is het voorstel voor de concept omgevingsvisie besproken.
5 juni 2024	Buurtvereniging Gewande	Gesprek	Met de input uit het participatietraject is de concept-gebiedsvisie voor perceel 4 buitengebied en dorpen opgesteld. De presentatie over de denkrichtingen en de visie is gedeeld en nagestuurd.
24 juni 2024	Wijkraad Kruisstraat en VERBAB	Gesprek	Met de input uit het participatietraject is de concept-gebiedsvisie voor perceel 4 buitengebied en dorpen opgesteld. De uitsnede voor Engelen-Bokhoven en Nuland-Kruisstraat is voorafgaand aan het gesprek gedeeld.
3 juli 2024	BREB	Gesprek	Met de input uit het participatietraject is de concept-gebiedsvisie voor perceel 4 buitengebied en dorpen opgesteld. De uitsnede voor Engelen-Bokhoven is voorafgaand aan het gesprek gedeeld.

Wanneer	Doelgroep	Vorm	Participatiedoel
20 november 2024	Alle partners en alle inwoners	<p>Inloopbijeenkomsten en gesprekken verdeeld over de dag</p> <p>Om mensen uit te nodigen wordt door de gehele gemeente een communicatiecampagne uitgerold. Onderdeel daarvan is het plaatsen van uitnodigende posters inabri's. Daarnaast worden alle stukken via de gemeentelijke website toegankelijk gemaakt.</p>	<p>Tijdens de inloopbijeenkomsten met de partners (middag) en de inwoners (avond) worden de ontwerp-omgevingsvisie en de daaraan ten grondslag liggende bouwstenen gepresenteerd. Getoond is wat gedaan is met de opbrengsten uit alle participatie activiteiten. Iedereen kan vragen stellen.</p> <p>De bijeenkomst is tevens bedoeld als voorbereiding op de formele inspraakperiode in januari/februari 2025.</p>
Januari/februari 2025	Alle inwoners, partners en andere belanghebbenden	De ontwerp-omgevingsvisie wordt gepubliceerd in het DSO en op overheid.nl	Eenieder heeft in een periode van 6 weken de gelegenheid om schriftelijk te reageren op de ontwerp-omgevingsvisie.

Overzicht partners

Ketenpartners – gemeentebreed

- Provincie Noord-Brabant
- Rijkswaterstaat
- Waterschap Aa en Maas
- Waterschap De Dommel
- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Omgevingsdienst Brabant Noord
- Gemeente Vught
- Gemeente Sint-Michielsgestel
- Gemeente Boxtel
- Gemeente Bernheze
- Gemeente Oss
- Gemeente Maasdriel
- Gemeente Zaltbommel
- Gemeente Heusden
- GHOR Brabant-Noord
- Brandweer
- Politie
- GGD Hart van Brabant
- Regionale Ambulance Voorziening Brabant-Noord
- Van Neynsel Ouderenzorg
- Koo

Strategische partners – gemeentebreed

- Brabant Water
- Gasunie
- Zorg- en Veiligheidshuis Brabant NoordOost
- ZLTO 's-Hertogenbosch
- ZLTO Oss-Den Bosch
- Woningcorporatie Zayaz
- Woningcorporatie BrabantWonen
- Woonstichting JOOST
- Woningcorporatie Mooiland
- Enexis
- ProRail
- NS
- Arriva
- IVN 's-Hertogenbosch
- Staatsbosbeheer
- Natuurmonumenten
- Gehandicaptenplatform 's-Hertogenbosch
- VNO-NCW Brabant Zeeland

- Brabant Zeeuwse Werkgeversvereniging, regio zuid
- Jongerenambassadeurs
- RIVU
- Kring vrienden van Den Bosch
- Stichting 's-Hertogenbossche Monumentenzorg
- Erfgoedvereniging Heemschut
- Stichting De Groene Vesting
- Brabants Landschap
- VVV Noord Oost Brabant
- VisitBrabant
- De Bossche Investerings Maatschappij (BIM)
- InRetail Bracheorganisatie detailhandel
- Koninklijke Horeca Nederland (KHN)
- Fietsersbond Den Bosch
- Stichting de Maasmeanders
- Koninklijke Wandelbond Nederland
- Bosch Architectuur Initiatief (BAI)
- MiNC Den Bosch

Gebiedspartners – Brede Binnenstad

- Ondernemersvereniging Spoorzone
- Hartje 's-Hertogenbosch
- Koninklijke Horeca Nederland (KHN)
- Den Bosch Partners
- DOCIS (Directeurenoverleg Culturele Instellingen 's-Hertogenbosch)
- Centrale Vereniging Ambulante Handel (CVAH)
- Hoteloverleg Den Bosch
- Avans
- HAS
- Koning Willem 1 College
- Van Maerlant
- BBS Boschveld
- Kindcentrum Boschveld
- Innovatie Kwartier
- SPARK Makers Zone
- Koninkrijk van Muziek
- Losjes
- Plein 79
- Oranjekade
- Bewonersvereniging Leefbare Binnenstad (BLB)
- Wijkbelangen Paleiskwartier
- Buurtvereniging Veemarktkwartier
- Wijkraad OBB Boschveld
- Willem Twee
- Verkadefabriek

- Werkwarenhuis
- Artischock Events
- Eetbar Dit/ BUURT/ De Garage
- Kleefkracht
- Bij Katrien
- De Copernikkel

Gebiedspartners – Wijken binnen de ring

- Stichting Wijkraad Hintham
- Stichting Wijkraad Maaspoort
- Stichting Wijkraad West
- Stichting Wijkraad Zuid
- Contactgroep de Rompert
- Buurtcomite Fort Orthen
- Vereniging Oud Orthen
- BBS Haren, Donk en Reit
- BBS Hambaken
- BBS aan de Aa
- BBS de Graaf
- BBS Nieuw Zuid (Gestelse buurt/de Meerendonk)
- BBS Kruiskamp Noord en Zuid
- Kindcentrum De Haren
- Kanteel Kinderopvang
- Kindcentrum De Duizendpoot
- Basisschool het Rondeel
- Kinderdagverblijf het Sprookjesbos
- Basisschool de Kameleon
- Kindcentrum de Kruisboelijn
- Basisschool Nour
- Kindcentrum Westerbreedte
- Wijkgezondheidswerkers GGD
- Farent
- Operatie Frisse Peper
- Neofit
- Hambaken Connect
- Academie voor Beeldvorming
- Stichting Actieve senioren
- Wij zijn Zuiderschans
- Herstelacademie de Stijl
- Wijkgebouw de Slinger
- Atletiekvereniging OSS VOLO
- Camperplaats Den Bosch
- Voetbalvereniging DBN '22
- FC Den Bosch
- Hockeyclub Den Bosch

- Zeilvereniging Oosterplas
- GolfParc de Pettelaer
- Voetbalvereniging BLC
- Rugbyclub The Dukes
- CVE Helftheuvelpassage
- Winkeliersvereniging Helftheuvelpassage
- RIVU
- Winkeliersvereniging Rompertpassage
- Ondernemersvereniging De Herven
- Ondernemersvereniging Retailpark/Woonboulevard
- Ondernemersvereniging De Pettelaar
- Urban Interest

Gebiedspartners – Wijken buiten de ring

- Stichting Wijkraad Maliskamp
- Stichting Wijkraad Rosmalen Centrum/Hondsberg
- Stichting Wijkraad Rosmalen Oost
- Stichting Wijkraad Sparrenburg
- Stichting Wijkraad De Groote Wielen
- Wijkraad Kruisstraat
- Wijkraad Maaspoort
- Bestuursraad Empel
- Heemkundekring Rosmalen
- Zayaz
- Mooiland
- Farent
- Kindcentrum 't Wikveld
- Kindcentrum Caleidoscoop
- SCC d'n As
- BAG Empel
- Empels Nieuws en De Stempel
- SJV
- HEVO
- Bij Bomans
- Werkgroep A59
- Woningcorporatie Joost
- Woonzorgcentrum Vivent Mariaoord
- Annenborch
- Ondernemersvereniging Kom Rosmalen
- Maaspoort Den Bosch
- Zandhazendurp
- Popsoul-koor Rosmalen
- TPC Maaspoort
- TV Asmunt
- Flik Flak

- 'S-PORT (Sportalliantie Rosmalen, Nuland, Vinkel, Empel)
- TV Rosmalen
- Combinatie van verenigingen op het sportpark in Maliskamp: MHC Rosmalen, RKVV Maliskamp, Tennisvereniging Maliskamp
- RKSJ Wilhelmina
- Emplina
- OJC Rosmalen

Gebiedspartners – Buitengebied en de dorpen

- Dorpsraad Nuland
- Dorpsraad Vinkel
- Bestuursraad Engelen en Bokhoven (BREB)
- Buurtvereniging Het Gewande
- Bestuursraad Empel en Meerwijk
- Wijkraad Kruisstraat
- Heemkundewerkgroep Nuwelant
- Heemkunde groep Vinckel
- Heemkundekring Angrisa te Engelen
- Zorginstelling Jozefoord
- Zorginstelling Binckhorst (Cello)
- RKKSJ Kruisstraat
- Voetbalvereniging Nulandia
- Tennisvereniging Nuland
- Be Quick Nuland
- 't Heike Vrijwilligersvereniging
- Voetbalvereniging Vinkel
- Tafeltennisvereniging Nuland
- Tennisclub Vinkel
- Sportalliantie RVN
- Engelerhart (Sport en jeugdcluster Engelen)
- FC Engelen
- TV Engelen
- U-Base Survivaltraining
- EVVV Vinkel
- BurgGolf Haverleij
- Watersportvereniging Engelenmeer
- KPJ Jong Nederland Nuland
- KPJ Vinkel
- Nulandse Ondernemersvereniging
- Ondernemingsvereniging Nuland
- Heemkundewerkgroep Nuwelant
- ANV d'n Beerse Overlaet
- IVN 's-Hertogenbosch
- Het Veerhuis Bokhoven
- Parochiekerk

- Buurthuis Engelenburcht
- Brabants Agrarisch Jongeren Kontakt (BAJK)
- Soperse Bos buurtvereniging
- Dierenbos
- Harmonie Odio

Amboschadeurs

- De Amboschadeurs zijn 25 inwoners van de gemeente 's-Hertogenbosch die zichzelf hebben opgegeven om op verschillende momenten met ons door te praten over de omgevingsvisie.
- De Jongerenambassadeurs Den Bosch bestaan uit leden van de JADB en jongeren uit hun netwerk.